

Van: **Steph Raeymaekers** stephke.r@telenet.be
Onderwerp:
Datum: 6 februari 2021 om 10:23
Aan:

De Belgische Donor Detective Steph Raeymaekers met een foto van haar overleden donorvader Marc © Geert Peeters

‘Donor Detective’ Monique: ‘Hij is uit de kast als donor, Ik ben geen geheim meer’

Anonieme spermadonoren kunnen zich maar beter bekend maken. Dat is de boodschap van zes vrouwen, verenigd in de Donor Detectives. Via dna-databanken en stamboomonderzoek deden ze het schier onmogelijke: ze spoorden hun onbekende biologische vader op. ‘De anonimiteit van donoren is een illusie.’

Tonny van der Mee 02-02-21, 11:30 Laatste update: 11:58

37

Toen de Donor Detectives vier jaar geleden aan hun missie begonnen, werden ze weggezet als ‘gekkies’, ‘genetische fundamentalisten’ en ‘spermaguerilla’. Maar Emi Stikkelman (36), Eefje Habets (37), Monique Aarts (38), An Peeters (33), Ester de Lau (48) en Steph Raeymaekers (42) deden wat niemand voor mogelijk hield.

Ze vonden alle zes de anonieme spermadonor door wie ze ooit verwekt zijn. Niet dankzij begripvolle en behulpzame artsen, fertilitetsklinieken en ziekenhuizen. Maar met een methode (zie kader) die als onorthodox, onbetrouwbaar en wellicht ook onethisch werd beschouwd: dna- en stamboomonderzoek.

Niet zeuren

„Wij wisten dat dit werkte”, vertelt Ester (48). „Er werd gezegd: jullie moeten dankbaar zijn en niet zeuren. Maar weten van wie je afstamt, staat los van het feit of je een gelukkige jeugd hebt gehad. Daar is nu meer begrip voor.”

Donor Detectives - Ester de Lau (48), donorkind © Privéfoto

Tot 2004, toen de wet werd aangepast, konden spermadonoren anoniem blijven. Volgens schattingen zijn voor de wetwijziging in Nederland minstens 40.000 donorkinderen geboren. Ze groeien vaak op met een vader die niet hun biologische vader is en horen op latere leeftijd dat ze donorkind zijn, of ze weten dat nog steeds niet.

Hun zoektocht wordt bemoeilijkt, omdat donorgegevens summier zijn, vaak niet kloppen of vernietigd zijn. Artsen en klinieken weigerden mee te werken. De beloofde anonimiteit van donoren is heilig. Het grondrecht en de diepgewortelde behoefte van donorkinderen om te weten van wie ze afstammen, bijzaak.

Missie

De eenzame zoektocht brengt Emi in 2016 tot de oprichting van stichting Donor Detectives NL/BE. Ze vindt vijf medestrijders in Nederland en België. Met hulp van familiedetective Els Leijs (68), die ook biologische ouders van adoptiekinderen heeft opgespoord, beginnen de zes aan hun missie. Emi: „Als ze ons niet willen helpen, gaan we het zelf doen.”

Het vereist diepgravend spitwerk. Familiedetective Els Leijs helpt bij het onderzoek en bemiddelt tussen donorkinderen en potentiële donorvaders. „Wij gaan ze allemaal vinden. Of het nu lang of kort duurt”, bezweert Leijs.

Donor Detectives. Onder van links naar rechts: Ester de Lau, Els Leijs en Eefje Habets. Boven van links naar rechts: Monique Aarts, An Peeters, Emi Stikkelman en Steph Raeymaekers © stichting Donor Detectives NL/BE

Ester weet alleen dat ze in 1972 verwekt is in de Amsterdamse kliniek van Leo Swaab.

De grootste stamboom die ze rond dna-matches bouwt, bestaat uit 4500 mensen. Eerst vindt ze zes broers en zussen, in 2019 haar donorvader Gerard. „Hij is ruim dertig jaar geleden overleden. Maar het gevoel dat ik hem had gevonden, overheerste.”

Ze heeft nu fijn contact met twee wettige zonen, die foto's en filmpjes van Gerard hebben gedeeld. „Ik ben blij dat het een keurige man was die weloverwogen voor het donorschap koos. Hij was een lieve, zorgzame vader.”

(Tekst gaat verder onder het kader)

De methode van de Donor Detectives

Honderden donorkinderen is het gelukt de anonieme spermadonor te vinden via dna- en stamboomonderzoek. Hoe werkt het?

Je bestelt een dna-kit, stuurt een buisje met wangslijm op en laat je dna opnemen in commerciële databanken zoals [Ancestry.com](https://www.ancestry.com), 23andMe, MyHeritage, Familytree DNA, Gedmatch, of Geneanet. Daar kun je zien met wie je wereldwijd een dna-match hebt.

De mate van verwantschap wordt uitgedrukt in een getal (centimorgans). „Hoe hoger het aantal centimorgans, hoe nauwer je verwant bent aan de ander”, zegt familiedetective Els Leijts.

Vervolgens bouw je stambomen heen om hoge dna-matches (meer dan 100 centimorgans). Net zo lang tot de takken van de stambomen elkaar ergens raken. Dat kruispunt leidt je naar gezamenlijke voorouders. Daarna begint het zoekwerk naar de potentiële donorvader binnen die familie.

„Het succes is bewezen”, zegt Leijts. „Dna liegt nooit. Er is geen speld tussen te krijgen. Het is beter dat donoren niet afwachten tot ze gevonden worden, maar zichzelf aanmelden bij een databank. Dit is niet zoals bloeden. Je draagt een verantwoordelijkheid. Het is tijd voor een nieuwe goede daad.”

DNA kan worden bepaald door wangslijm af te nemen © ANP

Eind 2016 slaagt Emi er als eerste donorkind in Europa in om op deze manier haar biologische vader - volgens het donorpaspoort een psychologiestudent met donkerblonde krullen - te vinden.

In de dna-databank vindt ze een achternicht in Australië. Ze bouwt stambomen rond hun gezamenlijke overgrootouders tot er zes potentiële 'opa's' aan vaderskant overblijven. Ze zoekt op hun familienamen in een Leidse studenten Almanak van 1983, het jaar waarin ze verwekt is.

Nieuwe cliënt

Na uitgebreid Googelen blijft één kandidaat over: een psycholoog. Als zogenaamde 'nieuwe cliënt' maakt ze met hem een afspraak. In zijn praktijkkamer erkent hij spermadonor te zijn geweest. Een dna-test brengt bevestiging.

Emi: „Het geeft een gevoel van controle over mijn leven. We zien elkaar enkele keren per jaar. Toen ik een auto kocht, heb ik hem advertenties doorgestuurd voor advies. Ik heb er een nieuwe hulplijn bij.”

Eefje Habets © Privéfoto

Eefje vindt een half jaar later haar donorvader. De dna-matches en stambomen leiden naar een echtpaar met drie zonen, van wie een de spermadonor blijkt te zijn. Hij woont in het buitenland. Ze heeft hem nooit ontmoet.

Angst

„Ik heb hem een brief gestuurd, maar hij reageert niet”, zegt Eefje. „Volgens zijn familie houdt zijn vrouw dat tegen. Naar mijn idee komt die reactie vanuit angst. We zien dat vaker bij de partner, maar het is niet nodig want we zijn elkaar niks verplicht. Ik vind het jammer dat mij daardoor een ontmoeting wordt ontnomen. Maar ik wil niet op de stoep staan bij iemand die geen zin heeft mij te ontmoeten.”

Ik wil niet op de stoep staan bij iemand die geen zin heeft mij te ontmoeten

Donorkind Eefje Habets

Eefje heeft wel contact met een broer en nichten van haar donorvader. „Ik heb YouTube-

tiimpjes van mijn donorvader gezien. Daar ben ik gelukkig mee. Het gevoel dat ik weet waar ik vandaan kom en weet hoe hij eruit ziet, is prettig. Ik kan het meer loslaten. Het verhaal blijft onaf. Ik heb hem tot nu toe elk jaar een mailtje gestuurd, om hem eraan te herinneren dat ik er ben.”

Zonnebloemen

Een jaar later staat Monique (36) oog in oog met haar donorvader Nico (62). Hij komt met een grote bos zonnebloemen, zij met een zelfgemaakte mandala van een boom, als symbool van de zoektocht.

Ze kijken elkaar eerst zwijgend aan. De uiterlijke overeenkomsten zijn treffend. Het smalle gezicht, de ogen, neus, lach, tenger lichaamsbouw. „Hoe heb je ooit kunnen denken dat ik je niet zou missen”, vraagt Monique eerst.

Monique Aarts vond haar 'anonieme' donorvader Nico

Die vraag raakt hem diep. „Het was bizar om haar te zien. En ook emotioneel, omdat ze zo lang zoekende is geweest”, vertelt Nico.

Hij dacht er nooit over na, toen hij begin jaren 80 doneerde bij de omstreden vruchtbaarheidskliniek van Jan Karbaat, de arts die vrouwen met zijn eigen sperma insemineerde en tientallen donorkinderen verwekte.

Nico, zelf homoseksueel en kinderloos, wilde stellen helpen met het vervullen van een kinderwens. „Ik was vrij jong. Destijds hield ik er onvoldoende rekening mee dat donorkinderen naar mij op zoek zouden kunnen gaan.”

Ik hield er onvoldoende rekening mee dat donorkinderen naar mij op zoek zouden kunnen gaan

Donorvader Nico

Karbaatje

Aanvankelijk is Monique doodsbang dat zij een 'Karbaatje' is. Tot een dna-test met een van zijn donorkinderen dat uitsluit. De nieuwe zoektocht leidt haar via een achter-oudoom naar een huisartsenpraktijk in Rotterdam, waar Nico als sociaal-psychiatrisch verpleegkundige werkt.

„We hebben 36 jaar van elkaar gemist”, zegt ze. „De verloren tijd halen we niet in. Maar het is een verademing niet meer te hoeven zoeken. Mijn zelfbeeld is beter. Ik heb een vader die trots is op me en die er voor me is. Iemand die onze band aanvoelt en erkent.”

Monique Aarts en Nico

Het contact is nog steeds warm. Nico heeft de moeder van Monique ontmoet. En de foto

van Monique vangt thuis bij de moeder van Nico, tussen de foto's van zijn andere negen donorkinderen. „Hij is uit de kast als donor. Ik ben geen geheim meer”, zegt Monique.

„Ik noem hem geen papa. Die vaderrol heeft hij nooit gehad. Hij is meer een oudere broer. We werken allebei in de psychiatrie. Ik vraag hem advies over werk en school.”

Ik noem hem geen papa. Hij is meer een oudere broer

Monique Aarts

Nico wilde zich al langer als donor bekend maken. Dat adviseert hij andere donoren ook. „Ik ben blij dat Monique me gevonden heeft. Het is mooi om mee te maken en belangrijk voor donorkinderen. Je doet hen recht aan door jezelf bekend te maken en in gesprek te gaan.”

An Peeters © Privéfoto

Dat is waar de Belgische Donor Detectives An (33) en Steph al jaren voor strijden. In België kunnen mensen nog steeds anoniem doneren. Donorkinderen staan voor gesloten deuren.

An: „De fertiiteitsarts die mijn moeder had geholpen zei letterlijk tegen mij: ‘Stop maar met zoeken. De donor zal altijd een mysterie blijven. Hij heeft er alles aan gedaan om uw ouders te helpen. Wees blij dat u bestaat. Dat raakte mij diep. Alsof het er niet toe doet wie ik ben.’”

De fertiliteitsarts zei: Stop maar met zoeken. De donor blijft een mysterie

An Peeters

Na drie jaar zoeken, vindt ze een foto van de man die later haar opa blijkt te zijn. „We leken als twee druppels water. Dezelfde lach, dezelfde blik. Het was de eerste keer dat ik mezelf zo weerspiegeld zag.”

Zo vindt ze haar donorfader. Ze stuurt hem een mail. Hij reageert vijf dagen later. Hij is geschrokken maar staat open voor een dna-test en contact. „Ik was me ervan bewust dat ik iemands leven op zijn kop zette. Ik had het geluk dat zijn vrouw tegen hem zei dat ik het recht heb om te weten wie mijn biologische vader is. Het klikte.”

Steph Raeymaekers met een foto van haar overleden donorfader Marc © Geert Peeters

Bankje

Steph heeft onlangs als laatste Donor Detective haar biologische vader Marc gevonden. „Ik heb 17 jaar met een zoekradar rondgelopen”, zegt ze. „Ik dacht bij elke man boven de 50: zou hij het zijn? Soms stapte ik zelfs op wildvreemde mannen af die een beetje op me leken.”

Soms stapte ik op wildevreemde mannen af die een beetje op me leken

Steph Raeymaekers

Na een jarenlange zoektocht vindt ze zijn naam en adres. „Tegenover zijn huis stond een bankje. Ik had me voorgenomen daar te gaan zitten wachten tot hij een keer naar buiten zou komen, als hij niet zou opendoen. Ik vond dat ik recht had op tenminste één gesprek.”

Ze is te laat. Marc, een kunstenaar, is drie jaar geleden aan kanker overleden. Zijn zus weigert eerst een dna-test voor een bevestiging, maar stemt uiteindelijk onder druk van een advocaat in. „Ik ben blij dat ik een gezicht heb, maar het verdriet om wat ik moet missen, is enorm”, zegt Steph geëmotioneerd.

Doodgeboren vader

„Ik heb een doodgeboren vader. Dat is klote. Ik had hem in mijn leven kunnen hebben, maar alles is gedaan om het mij zo moeilijk mogelijk te maken hem te vinden. Ik kan niet met hem discussiëren, me aan hem spiegelen. Dat is oneerlijk. Ook al zijn we gescheiden door tijd en ruimte, ik ben trots dat ik bij hem hoor.”

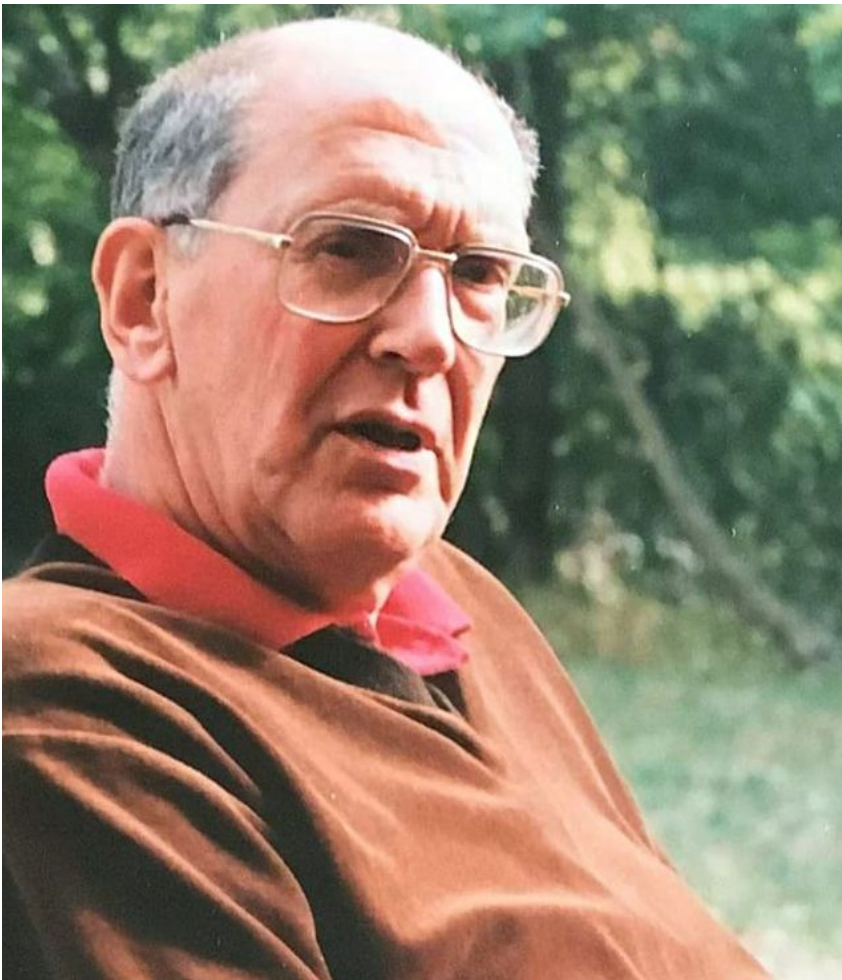
Donorvader Marc © Geert Peeters

Voor de ultieme bevestiging dat Marc haar donorvader is, heeft ze een dna-test nodig van zijn enige zus, met wie hij gebrouilleerd was. De zus weigert eerst, maar stemt uiteindelijk in onder druk van de advocaat, die ook Delphine, de buitenechtelijke dochter van koning Albert, bijstond.

Erfelijke aandoeningen

Steph wil nu toegang tot Marc's medisch dossier. Want het vinden van de spermadonor is niet alleen een identiteitsvraagstuk, maar ook van belang voor mogelijke erfelijke aandoeningen.

Marc overleed door kanker, en meerdere broers en zussen van Ester hebben het Syndroom van Marfan (bindweefselaandoening). Steph en Ester zoeken mensen die meer informatie kunnen geven over hun donorvaders, zodat ze een beter beeld krijgen.

Ester zoekt meer informatie over haar overleden donorvader Gerard © stichting Donor Detectives NL/BE

Nu de Donor Detectives in hun missie geslaagd zijn, is de stichting opgeheven. De besloten Facebookpagina blijft bestaan, de activiteiten worden voortgezet binnen Stichting Donorkind en de Belgische vereniging Donorkinderen.

De zes Donor Detectives blijven anderen helpen met hun zoektocht. Honderden donorkinderen hebben op deze manier al hun donorvader gevonden. „Het gros van de donoren staat open voor contact”, zegt Emi. „Hun wettige kinderen zijn ook nieuwsgierig. Vaak is het de partner van de donor die moeilijk doet. Wij kunnen er niks aan doen dat hun partner ook donorvader is. Ik heb niet in een catalogus iemand uitgekozen.”